

הנחיה מס' 12.9 - הצגת מידע סודי לבית משפט הדין בעתירות אסירים	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: יא בטבת התשס"ז, 1 ינואר 2007	23 פברואר 1986; 2 ינואר 1994; 15 יולי 2001; 1 ינואר 2003

12.9 הצגת מידע סודי לבית משפט הדין בעתירות אסירים

1. ככלל, הצגת מידע סודי בפני בית המשפט, במעמד צד אחד, בלא קבלת הסכמת העותר, איננה מקובלת והיא אף עלולה לפסול את ההחלטה שהתקבלה.

בהנחיה זו - מידע סודי, אין משמעותו רק מידע שהוצאה לגביו תעודת חסיון, אלא כל מידע שלדעת הרשות המנהלית המוסמכת ולדעת פרקליטות המדינה, אין לגלותו מטעמי בטחון המדינה, בטחון הציבור וכיוצא בזה.

2. פרקליט המופיע בעתירת אסיר חייב להעביר לאסיר, או לבא כוחו, עובר לדיון בעתירה, את כל החומר שעליו הוא מסתמך, למעט כאשר מצוי בידו חומר סודי.

3. כאשר החומר הגלוי והסודי נמצאים על מסמך אחד, על הפרקליט לבקש מהגורם המעביר אליו חומר זה להפריד בין החומר הגלוי לבין החומר הסודי, ולכלול בחומר הגלוי שיוודע לעותר את מרב החומר שאותו ניתן לגלות לו. ניתן לעשות זאת, למשל, על ידי עריכת פרפראזה של המידע הסודי, בלשון שלא תחשוף מקורות או חומר רגיש אחר. באופן זה, ניתן יהיה לגלות, בחלק מהמקרים, גם את עיקרי המידע הסודי לעותר.

4. על פרקליט המופיע בעתירת אסיר, המבקש להציג בפני בית המשפט מידע סודי במעמד צד אחד, להודיע לבית המשפט כי בידו מידע סודי העומד בבסיס החלטת שב"ס העומדת במרכזה של העתירה, וכי הוא יהיה מוכן להציגו לעיון בית המשפט במעמד צדד אחד בלבד, בכפוף לכך שהעותר או בא כוחו יסכימו לכך, וזאת בהתאם להלכה הפסוקה של בית המשפט הגבוה לצדק; ראו עניין **מטור**¹.

5. אם במהלך הדיון העותר מודיע כי אינו מסכים לעיונו של בית המשפט במידע הסודי במעמד צד אחד, על הפרקליט להבהיר לבית המשפט ולעותר או לבא כוחו את המצב המשפט שיוצר מצב זה, כדלהלן:

הלכה פסוקה היא, שבהיעדר הסכמה מצד המבקש להצגת מידע סודי המצוי בידי רשות מרשויות המדינה - שעל בסיסו קיבלה הרשות החלטה מנהלית - עומדת לרשות חזקת תקינות המעשה המנהלי (להלן: "חזקת החוקיות").

פירושה של חזקת תקינות מעשה המינהל בנוגע לעתירות אסירים היא, שבאין הסכמה מצד העותר או בא כוחו להצגת החומר המודיעיני, חזקה היא שאכן קיים חומר בידי המדינה המבסס את עמדתה בעניינו של האסיר - העותר, וכי אם לא יפריך העותר את החזקה - דבר

¹ בג"ץ 792/88 מטור נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, פ"ד מג(3) 542 (1989).

הנחיה מס' 12.9 - הצגת מידע סודי לבית משפט הדן בעתירות אסירים	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: יא בטבת התשס"ז, 1 ינואר 2007	23 פברואר 1986; 2 ינואר 1994; 15 יולי 2001; 1 ינואר 2003

שכמעט אינו אפשרי מקום בו קיים מידע סודי שבית המשפט אינו יכול להידרש אליו - הדבר יוביל, ככלל, לדחייתה של העתירה.

את ההלכה בעניין זה סיכם בית המשפט העליון בעניין **קרלסון**:²

"אילו נדון הענין בפני בית המשפט המחוזי כבית משפט לעניינים מינהליים בתורת ערכאת ביקורת על החלטת הממונה, היה עליו לעשות אחת משתיים: בהסכמת הצדדים, לעיין בחומר החסוי במעמד צד אחד, ולהעריך את משקלו; או, בהתנגדות הצד שכנגד לעיון בחומר החסוי במעמד צד אחד, היתה קמה חזקת הכשרות והתקינות של החומר הנדון ושל ההחלטה שנתקבלה על פיה. וכך קבע בית המשפט בפרשת מלבסקי, שם:

"אכן, העותר צודק בכך שבית המשפט אינו רשאי להסתמך על מידע חסוי מכח תעודת חסיון, כשם שאינו רשאי להסתמך על כל מידע אחר שלא הוצג גם בפני העותר, אלא בהסכמת העותר. **אולם, אם העותר אינו מסכים שבית המשפט יעיין, שלא בנוכחותו, במידע החסוי ששימש בסיס להחלטת הרשות, תחול על אותה החלטה, בדרך כלל, חזקת החוקיות. החזקה היא שהרשות המינהלית קבלה החלטה כדין, ומי שמבקש להפריך את החזקה, עליו הראייה... אם חזקת החוקיות חלה במקרה שלפנינו, יש לומר, בהעדר ראייה לסתור כי בפני שר הפנים אכן הוצג מידע לפיו העותר עבר עבירות פליליות".**

(ראו גם בג"צ 7093/02 סרי נ' לשכת העתונות הממשלתית, תק-על 2002 (3) 2831; בג"צ 2209/90 - שואהין נ' מפקד כוחות צה"ל באיזור, פד"י מד(3) 875; בג"צ 881/02 עכאווי נ' שירות הבטחון הכללי, תקדין 2002 (1) 173; סעיף 8 לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, ותקנה 13 לתקנות סדרי הדין בבתי משפט אלה). ברי, כי אם בנוסף לחומר החסוי מוצגות גם ראיות לסתור, בית המשפט יעריך את משקלן היחסי, ויכריע בענין" (ההדגשה הוספה).

ראו גם: עניין **מטור**; עניין **שואהין**; עניין **מלבסקי**; עניין **עכאווי**; עניין **סרי**; עניין **פולארד**.³

² ברי"ם 5237/05 **משרד הפנים נ' קרלסון** (לא פורסם, 25.4.2006).

³ בג"ץ 2209/90 **שואהין נ' מפקד כוחות צה"ל באזור הגדה המערבית**, פ"ד מד(3) 875 (1990); בג"ץ 1227/98 **מלבסקי נ' שר הפנים**, פ"ד נב(4) 690 (1998); בג"ץ 881/02 **עכאווי נ' שירות הביטחון הכללי** (לא פורסם, 29.1.2002); בג"ץ 7093/02 **סרי נ' לשכת העיתונות הממשלתית** (לא פורסם, 27.10.2002); בג"ץ 7712/05 **פולארד נ' ממשלת ישראל** (לא פורסם, 8.6.2006).

הנחיה מס' 12.9 - הצגת מידע סודי לבית משפט הדרן בעתירות אסירים	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: יא בטבת התשס"ז, 1 ינואר 2007	23 פברואר 1986; 2 ינואר 1994; 15 יולי 2001; 1 ינואר 2003

6. לאחר מתן הבהרה זו, אם העותר עומד על אי הסכמתו להצגת החומר הסודי לבית המשפט הדרן בעניין, במעמד צד אחד, על הפרקליט לטעון לקיומה של חזקת החוקיות ועל סמכה לדרוש את דחיית העתירה.

לעומת זאת, אם העותר מסכים להצגת החומר הסודי לבית המשפט במעמד צד אחד, יש לוודא שהסכמה זו תקבל ביטוי הולם בפרוטוקול הדיון, ולאחר מכן יענין בית המשפט בחומר הסודי; ראו עניין **חיים כהן**.⁴

7. במקרה שבמהלך הדיון חולק העותר על הודעת בא כוח המדינה כי מדובר בחומר סודי, ודורש כי תוצא תעודת חסיון על ידי שר, על פי **פקודת הראיות**⁵ לגבי חומר זה, שבה ייקבע באופן רשמי כי אכן מדובר בחומר סודי, יש לבקש דחיית הדיון כדי לדאוג להוצאת תעודת החסיון.

לאחר הוצאת תעודת החסיון רשאי העותר לעתור לגילוי הראיה החסויה לפי סעיף 46 **לפקודת הראיות**. במקרה שבו התעודה הוצאה מטעמי בטחון המדינה לפי סעיף 44 **לפקודת הראיות**, הדיון יתברר בבית המשפט העליון. במקרה שבו התעודה הוצאה מטעמי טובת הציבור, לפי סעיף 45 **לפקודת הראיות**, תתברר העתירה בפני בית המשפט הדרן בעניין.

במקרה שבו הוחלט שלא להסיר את החסיון, יש להדגיש בפני בית המשפט - עת ישוב לדון בעתירת האסיר **לגופה**, כי הוא אינו יכול להידרש לחומר החסוי, אף אם עיין בו במסגרת ההליך לגילוי ראיה חסויה, אלא אם ניתנה הסכמת הצדדים לכך.

8. במקרה שבו עמד העותר על הוצאת תעודת חסיון ולאחר שהוצאה עתר להסרת החסיון והחסיון לא הוסר, ולאחר מכן מתחדש הדיון בעתירה לגופה, הרי שכאמור, אסור לבית המשפט להידרש לחומר החסוי לצורך בחינת נכונות ההחלטה המנהלית לגופה, אף אם עיין בחומר זה במסגרת העתירה לגילוי ראיה חסויה, אלא בהסכמת הצדדים.

אם בשלב זה מתבקשת על ידי בית המשפט הדרן בעתירה לגופה, עמדת המדינה לגבי האפשרות שבית המשפט יידרש גם לחומר החסוי לצורך בחינת נכונות ההחלטה המנהלית לגופה, אין המדינה חייבת להסכים; ראו עניין **לבדי**, בפסקה 8 לפסק הדין, וכן עניין **מטור**.⁶

עם זאת, לפני משורת הדין, בהיעדר נסיבות מצדיקות לסרב לבקשה, יש להסכים לבקשה שכזו אף בשלב זה.

⁴ רע"ב 10051/06 **חיים כהן נ' נציב שב"ס** (לא פורסם, 19.12.2006).

⁵ פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, נ"ח 421.

⁶ בג"ץ 672/88 **לבדי נ' מפקד כוחות צה"ל הגדה המערבית**, פ"ד מג(2) 227 (1989).